

TED HUGHES

Az Égett Róka¹

A cambridge-i egyetemen a harmadik s egyben végzős évemben archeológiát és antropológiát tanultam. Az első két évemben azonban, 1951-től 1953-ig angolt. Mint sokan mások, azt feltételeztem, hogy az angol képzés majd segít írnom. Az angol hallgatóktól elvárták, hogy hetente írjanak egy esszét. Bár a tanáromhoz nagyon szívesen jártam, és jobban már nem is érdekelhetett volna a szakom, hamar tudatosult bennem valamiféle megmagyarázhatatlan ellenállás önmagamban ezeknek az esszéknek a megírásával szemben. Talán sok diáknak ugyanez a tapasztalata. Hétről hétre egyre küzdelmesebb lett a feladat. A nehézség eléggé függetlennek tetszett attól, hogy tényleg van-e ötletem. A második év vége felé, amikor kihevertem a kezdeti kultúrsokkot, amelyet az egyetemi élet okozott, és már jól haladtam, hogy kiépítsem benne saját utamat, azaz amint elégedettebb lettem, ez az ellenállás sokkal komolyabbra fordult. Mondom, komolyabbra, mert szorongató volt, mint a védekezés vad támadás alatt. Végül rövid pihenőhöz jutottam.

Ahogy visszaidézem, az utolsó vagy az utolsó előtti esszéhez érkeztem a szigorlati vizsgák előtt. Már a hét elején elkezdtem, remélve, hogy hamar túljutok rajta. Azonban megrekedtem a szokásos küzdelemnél, és küszködtem három vagy négy napon át. Napi számtalan óra után, általában az éjszakába nyúlva, sok oldalt teleírtam, széttéptem, és visszatértem újra meg újra a nyitómondatomhoz, amelyet újraírtam és újraszzerkesztettem tucatszor. Azt gondoltam, tudom, mit akarok kifejezni – de mindhiába.

Egyszer újra hajnali kettőkor dőltem ki, kimerülten ültem kollégiumi szobámban az asztalomnál, egy árkus lap fölött görnyedtem, amelynek a tetejét vagy négy írott sor keresztezte – nyitómondatom legutolsó állapota. Íróasztallámpám fénye esett a papírra. Rögtön mellettem balra volt a magas befüggönyözött ablakom. Előttem, az asztalomon túl, volt az ágyam, fejrésze a tulsó végen. Jobbra tőlem, a szoba másik oldalán, volt a három falépcső, amely az ajtóhoz vezetett fel, ahol a köpenyem lógott. Végül be kellett fejeznem és le kellett feküdnöm.

Álmodni kezdtem. Azt álmodtam, hogy nem hagytam el az asztalomat, és még mindig ott ülök, a lámpafénnyel megvilágított árkus lap fölött görnyedtem ugyanarra a tetején keresztbe futó pár sorra meredve. Hirtelen az ajtó vonta magára a figyelmemet. Azt hittem, hallottam onnan valamit. Amint várok, odafigyelve, láttam, hogy az ajtó lassan nyílik. Majd egy fej jelent meg az ajtó élénél. Körülbelül olyan magasan volt, mint egy ember feje, de tisztán egy róka feje – noha a fény ott tompa volt. Az ajtó kitérült és a rövid lépcsőn le, és a szobán át, felém jött egy alak, amely egyszerre volt egy szikár férfi és egy a hátsó lábain felegyenesedve járó róka. Egy róka volt, de farkas méretű. Ahogy közeledett és a fénybe lépett, láttam, hogy a teste és a végtagjai éppen most léptek ki egy kemencéből. Minden porcikája megperzselődött, füstölgött, elszenesedett, foszlott és vérzett. Szemei – ültömben egy magasságban az enyémmel – kápráztak a heves fájdalomtól. Jött, míg meg nem állt mellettem. Majd kitérte a kezét – emberi kéznek láttam akkor, égett és vérző, mint a teste másutt –, nyitott tenyere lenn a lapom üres részén. Ugyanakkor így szólt: „Hagyd ezt – megölsz minket.” Majd ahogy elemelte a kezét, láttam a vérnyomot, mint egy tenyérrjós mintapéldányát, tele egy sor éles vonallal, frissen ragyogó vérel a lapon.

Azonnal felébredtem. A valós benyomás annyira teljes volt, hogy kikeltem az ágyból megnézni a papírokat az asztalomon azzal a bizonyossággal, hogy a vérnyomot ott látom a lapon.

(1993)

Tóta Péter Benedek fordítása

¹ Az eredeti címe „The Burnt Fox” – in Ted Hughes, *Winter Pollen* (Occasional Prose), edited by William Scammell, London: Faber, 1994, 8–9. Érdemes ennek az alkalmi prózának a fényében olvasni Ted Hughes más verseit is, amelyekben róka szerepel, például a „The Thought-Fox” (1957) és az „Epiphany” (1998) címűt.